

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти**

МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

**Інноваційні технології в агрономії, лісовому
та садово-парковому господарстві, землеустрої,
електроенергетиці**

18 березня 2026 року

Біла Церква
2026

4. Стригун О.О., Судденко Ю.М. Видовий склад шкідливої ентомофауни агробіоценозу пшениці озимої в Правобережному Лісостепу України. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2016. № 3. С. 15-18.

5. Федоренко В.П., Горновська С.В. Шкідливість злакових попелиць, як переносників вірусних хвороб пшениці озимої в умовах Лісостепу України. Захист рослин: наукові здобутки та перспективи досліджень : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю заснування Інституту захисту рослин НААН, 150-річчю від дня народження Поспелова Володимира Петровича, 100-річчю від дня народження Арешнікова Бориса Андрійовича, 90- річчю від дня народження Доліна Володимира Гдаліча (24-25 травня 2022 року). - К. : ІЗР НААН, 2022. С.76-79.

6. Федоренко В.П., Федоренко А.В. Наукові основи прогнозування поширення шкідників в агроценозах України. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Х З'їзд Українського ентомологічного товариства» (2-6 жовтня 2023 року). – К.: ІЗР НААН, 2022. С. 76-79.

УДК 631.526.32:633.111”324”

ПТУХА Б.В., ШУМЧЕНКО О.О., КОЗАЧЕНКО О.О., магістранти

Науковий керівник – **ЛОЗІНСЬКИЙ М.В.,** д.-р. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ КІЛЬКОСТІ ЗЕРЕН ГОЛОВНОГО КОЛОСА В СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ РІЗНИХ ЕКОТИПІВ

В умовах дослідного поля НВЦ Білоцерківського НАУ в 2024, 2025 рр. досліджували формування кількості зерен головного колоса в сортів пшениці м'якої озимої різних екотипів. Виділено сорт лісостепоного екотипу Здоба київська з найбільшою кількістю зерен у колосі та стабільним проявом в роки досліджень.

Ключові слова: пшениця м'яка озима, головний колос, кількість зерен, сорт, екотип, коефіцієнт варіації.

Пшениця м'яка озима головна продовольча культура, яка характеризується високою харчовою цінністю зерна є основним продуктом харчування для населення, тому збільшення виробництва зерна високої якості – головне завдання виробників сільськогосподарської продукції [1].

Від вдалого вибору сорту залежить майбутній рівень врожаю пшениці озимої, адже саме сорт є ключовим компонентом будь-якої технології вирощування [2, 3].

Одним із ключових показників, від якого залежить продуктивність пшениці є кількість зерен. Для створення сортів пшениці м'якої озимої з підвищеною озерненістю колоса [4] необхідно проводити дослідження прояву цієї ознаки, задля ефективного використання її в селекційній роботі з пшеницею в умовах Лісостепу України [5].

В умовах дослідного поля НВЦ Білоцерківського НАУ в 2024, 2025 рр. досліджували формування кількості зерен головного колоса сортів пшениці м'якої озимої різних екотипів, а саме: лісостепоного – Озерна, Здоба Київська; степового – Ера одеська; західноєвропейського – Нордіка. За стандарт використовували сорт Лісова пісня.

В середньому за два роки досліджень, за кількістю зерен головного колоса, стандарт Лісова пісня (35,74 шт.) достовірно перевищили сорти Здоба київська (40,60 шт.), Озерна (39,87 шт.) і Ера одеська (38,24 шт.) (табл. 1).

У 2024 р. кількість зерен у сорту-стандарту була на рівні 36,84 шт. Достовірно більші значення відмітили у сорту Здоба київська (41,09 шт.), Озерна (40,50 шт.) і Ера одеська (39,31 шт.) за середнього по досліді показника – 39,16 шт.

Таблиця 1 – Кількість зерен головного колоса, шт.

Сорт	Кількість зерен головного колоса, шт.			S ²	V, %
	2024 р.	2025 р.	середнє за два роки		
Лісова пісня (St)	36,84	34,63	35,74	11,64	9,5
Нордіка	38,04	35,49	36,77	13,08	9,8
Ера одеська	39,31	37,16	38,24	9,56	8,1
Озерна	40,50	39,23	39,87	7,83	7,0

Здоба київська	41,09	40,11	40,60	6,12	6,1
Середнє по сортах	39,16	37,33	38,25	-	-
НІР ₀₅	1,95	0,91	-	-	-

За середньої по досліді (37,33 шт.) кількості зерен, в умовах 2025 р., у досліджуваних сортів показники знаходилась в межах 35,49–39,23 шт. Цього року у всіх сортів встановили достовірне перевищення над стандартом – 34,63 шт.

Визначений коефіцієнт варіації ($V = 6,1-9,8 \%$) за кількістю зерен головного колосу вказує на незначне варіювання ознаки у досліджуваних сортів.

Впродовж двох років усі сорти пшениці м'якої озимої за кількістю зерен головного колоса перевищували сорт-стандарт Лісова пісня. З найвищим показником і більш стабільним проявом ознаки виділили сорт лісостепового екотипу Здоба київська.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лозінський М. В., Самойлик М. О. Особливості формування елементів структури врожайності в сортів пшениці м'якої озимої різних екотипів в умовах Центрального Лісостепу України. Аграрні інновації. 2023. № 19. С. 159–167.
2. Корхова М. М., Нікончук Н. В., Панфілова А. В. Адаптивний потенціал нових сортів пшениці озимої в умовах Південного Степу України. Таврійський науковий вісник. 2021. №. 122. С. 48–55.
3. Самойлик М. О., Устинова Г. Л., Лозінський М. В., Корхова М. М., Уліч О. Л. Оцінка врожайних та адаптивних властивостей нових сортів пшениці м'якої озимої. Вісник аграрної науки. 2023. № 2(101). С. 34–42.
4. Орлюк А. П., Гончарова К. В. Адаптивний і продуктивний потенціал пшениці: монографія. Херсон: Айлант, 2002. 276 с.
5. Лозінський М. В., Самойлик М. О. Особливості успадкування кількості зерен головного колоса пшениці м'якої озимої за гібридизації лісостепового, степового і західноєвропейського екотипів. Агробіологія. 2023. № 2. С. 78–87. doi: 10.33245/2310-9270-2023-183-2-78-87

УДК 631.523.4/.527.5:633.111"324"

ГАЮК Н.В., доктор філософії

ЛЯШЕНКО НА., РАСТІВСЬКИЙ А.Ю., магістранти

Науковий керівник – САМОЙЛИК М.О., доктор філософії

Білоцерківський національний аграрний університет

УСПАДКУВАННЯ В F₁ ДОВЖИНИ ГОЛОВНОГО КОЛОСА ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА СХРЕЩУВАННЯ ЛІСОСТЕПОВОГО І ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОТИПІВ

В умовах дослідного поля навчально виробничого центру Білоцерківського НАУ в 2025 р. досліджували ступінь фенотипового домінування і тип успадкування довжини головного колоса в F₁ отриманих за гібридизації пшениці м'якої озимої лісостепового і західноєвропейського екотипів. Виділено комбінації схрещування Квітка полів / Мулан і Квітка полів / Фіделіус з найвищим проявом ознаки та успадкуванням довжини головного колоса за позитивним наддомінуванням.

Ключові слова: пшениця м'яка озима, довжина колоса, екотип, ступінь фенотипового домінування, тип успадкування.

Пшениця (*Triticum aestivum* L.) озима стратегічна продовольча культура світового землеробства, тому підвищення її врожайності залишається одним із ключових завдань сучасної селекції [1].

У створенні сучасних комерційних сортів пшениці м'якої озимої вирішальну роль відіграє добре вивчений різноманітний вихідний матеріал, який є важливою складовою практичної селекції [2]. При залученні до гібридизації сортів різних екотипів в наступних після F₁ поколіннях, відбувається широке формотворення за господарсько-цінними ознаками [3].

Найважливішим показником, який визначає врожайність пшениці є продуктивність головного колоса, який відіграє ключову роль у формуванні продуктивного потенціалу рослини та загальної врожайності зерна [4]. Головний колос, характеризуючись чітко